

openbare basisschool

de kikkenduut

Wat is LIST lezen?

Lezen leer je door het veel te doen. Kinderen gaan pas veel lezen als ze gemotiveerd zijn. Veelgebruikte leesmethodes op scholen hebben weinig oog voor motivatie. In LIST kunnen kinderen zelf bepalen wat ze lezen.

Wat is LIST?

LIST staat voor LeesInterventie-project voor Scholen met een Totaalaanpak.

Bij het aanvankelijk lezen wordt gewerkt met een programma waarin naast instructie van letters en leeshandeling, van het begin af aan functionele en motiverende lees- en schrijfoopdrachten onderdeel uitmaken. Uit de methode wordt alleen gebruikt wat ten dienste staat van het leren lezen. Vloeiend lezen wordt in het project bereikt door de leerlingen veel leeftijdsadequate boeken te laten lezen. Er wordt dus geen methode gebruikt. Deze boeken worden door de kinderen zelf gekozen. Leerkrachten ondersteunen de kinderen bij dit keuzeprocess en bij het ontwikkelen van de eigen leesvoorkeur. Leerlingen lezen in eerste instantie hardop, in een duo of met een tutor. Zodra het kan (vanaf AVI E4 niveau) gaat een leerling stillezen. De leerkracht voert tijdens het lezen gesprekjes met de leerlingen om er zo achter te komen of het gekozen boek niet te moeilijk is (qua leesniveau en begrip) en of er wellicht een extra interventie nodig is, zoals het kiezen van een ander leeftijdsadequaate boek of uitbreiding van de leestijd.

Hoe zie je dit terug in de klas?

In groep 3 t/m 8 start de dag met LIST, maar er is wel verschil in de wijze waarop dat gedaan wordt. In de school zijn veel boeken te vinden. Bij het aanvankelijk lezen, wat met name in groep 3 gebeurt, wordt gezorgd voor dagelijks terugkerende instructieblokken. Hier is vanaf het begin aandacht voor allerlei activiteiten die betrekking hebben op lezen én schrijven. In groep 3 start elke dag met leesinstructie. Tot de kerstvakantie krijgen de kinderen elke dag een nieuwe letter aangeboden (aan de hand van de methode Veilig Leren Lezen). Vanuit het LISTprincipe maken de kinderen hiermee zelf woorden, zinnen en verhaaltjes. Vloeiend lezen wordt vooral bereikt door veel te lezen. Dit

gebeurt enerzijds door het lezen van oefenrijtjes om bepaalde leesmoeilijkheden te trainen, anderzijds door het lezen van verhalen en boeken.

In de groepen 4 t/m 8 starten alle kinderen de dag (van 8.30u tot 9.05u) met lezen uit hun zelfgekozen boeken. Hierbij lezen de kinderen groepsdoorbroken.

Voor kinderen die nog niet zelfstandig kunnen stillezen is er het zogenaamde Hommel lezen, hardop ondersteund makkelijk lezen. Dit is bedoeld voor kinderen die nog niet op AVI niveau E4 lezen.

Hommellezen bestaat uit de werkvormen:

- Duo-lezen: kinderen kiezen hun eigen partner en lezen samen in hetzelfde boek. Zo kunnen zij samen de problemen die ze tegenkomen oplossen.
- Tutor-lezen: Een tutor is een leerling die minstens twee leesniveaus hoger leest en bij voorkeur ook een oudere leerling is, die (vrijwillig) de jongere leerling helpt bij het leesproces. Hij/zij kan bijvoorbeeld een stukje tekst voorlezen waarna ze samen de tekst opnieuw lezen.

De leerkracht begeleidt de lezende kinderen door te luisteren, te observeren en met ze in gesprek te gaan. Hij/zij motiveert de kinderen en maakt ze enthousiast voor verschillende soorten boeken. Ook leest de leerkracht zelf tijdens het LIST-lezen en laat zo zien hoe goed leesgedrag eruit ziet.

Resultaten

De LIST-aanpak is een succesvolle manier om het aanvankelijk lezen te verbeteren. Uit ons onderzoek blijkt dat scholen die met LIST werken een hoger percentage groep-3-leerlingen heeft die hun einddoel halen dan scholen die met andere methodes werken.

Ook blijkt dat LIST bijdraagt aan het algemene niveau van vloeiend lezen. Na drie jaar werken met LIST bereiken alle leerlingen van de onderzochte scholen de leesdoelen ruimschoots. Minder dan 1% van de leerlingen verlaat de basisschool met een lager leesniveau dan 1F (functionele geletterdheid).

Oorzaken van dit succes zijn onder andere:

- Goed klassenmanagement;
- Een goede pedagogische relatie met de leerlingen;
- Leerlingen krijgen ondersteuning tijdens het lezen;
- Bijhouden wat de leerlingen lezen;
- Werken met de evaluatieve cyclus: signaleren, diagnosticeren van leesproblemen, maatregelen nemen en evalueren of het lezen nu wel voldoende vordert.

Lees meer over het onderzoek en de resultaten in de rapportages:

- Houtveen, A. A. M., Brokamp, S. K., & Smits, A. E. H. (2012). *Lezen, lezen, lezen! achtergrond en evaluatie van het LeesInterventie-project voor scholen met een totaalaanpak (LIST)*. Utrecht: Hogeschool Utrecht: Kenniscentrum Educatie.
- Houtveen, A. A. M., & Brokamp, S. K. (2017). *Doelgericht werken aan opbrengsten. Systematisch werken aan verbetering van het onderwijs bij aanvankelijk en voortgezet lezen*. Utrecht: Hogeschool Utrecht, Kenniscentrum Leren en Innoveren.